

Slovo úvodem

Vážený kolego,

dostáváte tradiční Věstník v jiné podobě a v poněkud nové situaci. Doufáme, že menší fyzický objem, umožněný počítačovým zpracováním textu, Vám při čtení dovolí snadnější manipulaci a nám v důsledku menší hmotnosti sníží náklady na poštovně. Pokud jde o novost situace, je to první Věstník, který vychází po oficiálním schválení názvu "Česká meteorologická společnost" (zkr. ČMeS) Valným shromážděním dne 8. 6. 1993. Toho rádně Valné shromáždění zároveň po uplynutí tříletého funkčního období konstitovalo na základě voleb v pobočkách nový Výbor naší společnosti a schválilo určité změny stanov, o čemž najdete v následujícím textu podrobné informace.

Počínaje letošním rokem dochází k podstatným změnám v životě vědeckých společností, které získaly pro své vnitřní i vnější vztahy větší volnost, a to včetně hospodářských záležitostí. Na druhé straně to však znamená, že pro financování naší činnosti můžeme počítat jen s tím, co získáme na členských příspěvcích, eventuálně si vyděláme. Ze státního rozpočtu lze (samozřejmě bez právního nároku) žádat pouze dotace na konkrétní projekty, které ovšem musí být podloženy i dobrovolnou prací členů.

Přes tuto náročnou situaci bych chtěl jménem Výboru ČMeS vyjádřit předsvědčení, že Česká meteorologická společnost si podrží svůj význam a bude i nadále působit ku prospěchu meteorologie jako vědního oboru i v zájmu rozvoje naší České republiky.

Dovolte mi popřát Vám pevné zdraví, spokojenost a mnoho úspěchů v osobním životě i v odborném působení.

Jan Bednář
předseda
České meteorologické společnosti

XIII. Valné shromáždění České meteorologické společnosti v Praze 8. června 1993

Dne 8. června 1993 se na půdě Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy v Praze-Tróji konalo XIII. Valné shromáždění České meteorologické společnosti. Jednání zahájil ve 14 h 45 min předseda Společnosti doc. Kopáček. Konstatoval, že není přítomen potřebný počet členů (bylo přítomno jen 32 členů a 3 hosté: organizační tajemník Bioklimatologické společnosti Ing. Picko, zástupce Slovenské meteorologické společnosti RNDr. Ján Pribiš, CSc. a ředitel Českého hydrometeorologického ústavu Ing. Ivan Obrusník, DrSc.), a proto na jednu hodinu přerušil jednání. V této době vyslechli přítomní přednášku RNDr. Bořivoje Sobiška, DrSc. "Co nebylo uvedeno v předmluvě k Meteorologickému slovníku".

Po přednášce bylo Valné shromáždění znovu zahájeno. Zasedání řídil doc. Kopáček, který oznámil tento program:

1. Volba návrhové a mandátové komise.
2. Zpráva o činnosti Společnosti za funkční období 1990-1993.
3. Zpráva o hospodaření Společnosti za funkční období 1990-1993.
4. Zpráva revizní komise.
5. Diskuse ke zprávám a udělení absolutoria odstupujícímu výboru.
6. Úprava stanov.
7. Představení nového výboru Společnosti.
8. Zvýšení členských příspěvků.
9. Čestné členství.
10. Usnesení.

Program byl přítomnými schválen.

Na začátku zasedání byla uctěna památka členů Společnosti, kteří zemřeli od posledního VS

(RNDr. Václav Jírovský, Josef Meduna, prof. Karel Pěš, čestný člen Karel Pejml, RNDr. Emilie Trefná, Jan Svoboda a Václav Volf).

1. - Volba návrhové a mandátové komise

Do návrhové komise byli zvoleni RNDr. Krška a RNDr. Šebek. Do mandátové komise byli zvoleni RNDr. Janoušek a RNDr. Novák.

2. - Zpráva o činnosti společnosti za funkční období 1990-1993

Zprávu o činnosti přednesl doc. Kopáček (text uvádíme na jiném místě Věstníku).

3. - Zpráva o hospodaření společnosti za funkční období 1990-1993

Zprávu o hospodaření přednesla hospodářka RNDr. Vondráčková (zpráva je uvedena samostatně na jiném místě Věstníku).

4. - Zpráva revizní komise

Zprávu přednesl Ing. Vašíček. Komise po celé období prováděla každoročně dvě plánované revize a jednu namátkovou, při nichž byly porovnány zápisy v deníku se záznaky v syntetických účtech a v účetních dokladech. Za celé funkční období nebyly shledány žádné závady a proto komise navrhuje, aby odstupujícímu HV bylo uděleno absolutorium.

5. - Diskuse ke zprávám

Do diskuse se přihlásili dr. Krška (příspěvek k Dějinám meteorologie), dr. Šebek, dr. Pavlík, doc. Kopáček a

(Pokračování na str. 2)

(Dokončení ze str. 1)

Ing. Obrusník (o meteorologickém zpravodajství na informačním panelu, modernizaci panelu a možnostech financování jeho provozu), dále dr. Šebek, dr. Pavlík, dr. Škoda a dr. Dubec (o kvalitě meteorologického zpravodajství ve sdělovacích prostředcích, o nerozlišování pojmů "klima" a "počasí").

Závěrem diskuse VS schválilo udělení absolutoria odstupujícímu HV a odstupující předseda poděkoval členům výboru za dobrou spolupráci.

6. - Úpravy stanov

Ze Stanov byly vypuštěny všechny body, které jsou v rozporu se současným státoprávním uspořádáním. Valné shromáždění se většinou 31 hlasu proti jednomu rozhodlo pro název **Česká meteorologická společnost** (zkr. ČMeS). Dále schválilo podstatnější úpravy stanov, které jsou uvedeny v usnesení VS (viz).

VS neschválilo ustavení komise pro profesní a smírčí činnost. Dále schválilo jako celek několik drobných a formálních úprav, sledujících zpřesnění textu stanov, popř. změny pravopisu.

7. - Představení nového výboru

Ustavující schůze výboru jednomyslně zvolila novým předsedou Společnosti doc. RNDr. Jana Bednáře, CSc. Pobočka Praha kromě něho delegovala do Výboru RNDr. Miroslava Škodu, CSc., RNDr. Josefa Štekla, CSc. a dále do funkce vědeckého tajemníka zvolila RNDr. Karla Dubce a hospodářky RNDr. Helenu Vondráčkovou, CSc.

Pobočka v Hradci Králové zvolila RNDr. Karla Vaníčka, CSc. a RNDr. Jaroslava Metelku.

Pobočka Brno zvolila do Výboru RNDr. Karla Kršku, CSc. a RNDr. Miroslava Koláře, CSc.

8. - Proslov nového předsedy Společnosti

Rízení zasedání se ujal nový předseda doc. Bednář, který v úvodu poděkoval jménem nového výboru odstupujícímu předsedovi doc. Kopáčkovi za jeho práci pro Společnost a čs. meteorologii. Zmínil se o tom, že funkční období 1993-1996 nebude pro Společnost a nový výbor lehké. V příštích letech bude Společnost odkázána jen na vlastní příjmy, tj. na členské příspěvky. Od RVS bude možno žádat jen o finanční příspěvek na konkrétní akci, např. odborný seminář, věstník, "Hovory". Předpokládá se proto, že práce pro Společnost bude dobrovolná a bezplatná.

Hlavními úkoly Společnosti v příštím funkčním období bude zejména

- a) pořádání každoročního odborného semináře;
- b) přednášková činnost;
- c) vydávání informačního věstníku pro členy Společnosti.

Dále by se mělo pokračovat v popularizační činnosti (např. přednášky na hvězdárnách apod.) a konečně by se nemělo zapomenout na dokončení "Dějin české a slovenské meteorologie", které vznikaly ve spolupráci českých a slovenských meteorologů (viz plán činnosti ČMeS).

9. - Zvýšení členských příspěvků

Bylo konstatováno, že vzhledem k tomu, že Společnost nemůže počítat s jakoukoliv dotací, je nutno zvýšit členské příspěvky, a to tak, že s platností od 1. ledna 1994 budou ekonomicky činní členové platit 80 Kč ročně, nepracující důchodci a studenti 40 Kč.

VS s návrhem jednomyslně souhlasilo.

10. - Čestné členství

Pobočky byly vyzvány k podání návrhů na čestné členství, které schvaluje VS.

Pobočka Praha a pobočka v Hradci Králové návrhy nepředložily. Pobočka v Brně projednala návrh na udělení čestného členství RNDr. Jiřímu Förchtgottovi. Na schůzi brněnské pobočky však nebyl přítomný potřebný počet členů a ti, kteří byli přítomni, nebyli s návrhem jednotní. Přesto byl návrh předložen VS.

Valné shromáždění návrh po diskusi zamítlo.

11. - Usnesení

Závěrem předložila návrhová komise usnesení, které bylo Valným shromážděním jednomyslně schváleno.

XIII. Valné shromáždění České meteorologické společnosti bylo ukončeno v 18 h 30 min.

Zapsala B. Kodadová

Zpráva o činnosti České meteorologické společnosti za funkční období 1990 - 1993 přednesená na VS doc. J. Kopáčkem

Vážení přátelé!

Dovolte mi, abych Vás ve stručnosti informoval o činnosti naší Společnosti v letech 1990 - 1993. Kromě běžné agendy, kterou vykonával Hlavní výbor a především jeho předsednictvo, v období od posledního Valného shromáždění, které se konalo 3. 6. 1990, se činnost ČMeS a jejích složek soustřeďovala především v následujících směrech:

1. Byly uspořádány dva celostátní se-

mináře a to v r. 1990 v Praze na téma: "Nové trendy v meteorologické přístrojové technice" a ve Velkých Bílovicích v r. 1992 na téma "Výpočetní technika v meteorologii". V současné době se připravuje seminář "Meteorologické informace pro veřejnost", který se bude konat ve dnech 31. 8. - 1. 9. 1993 v Praze.

Oba skutečně semináře byly třídní, s účastí kolem stovky odborníků a přibližně 25 referáty.

V roce 1991 se ve spolupráci se Sloven-

skou meteorologickou společností uskutečnila čtyřdenní vědecká konference "Horská meteorologie, klimatologie a aerologie spodních vrstev troposféry" ve Staré Lesné.

2. Přednášková činnost se uskutečňovala v pravidelných cyklech v rámci poboček. Pražská pobočka zorganizovala ve dvou semestrech ročně 12 přednášek, brněnská pobočka 7 a pobočka v Hradci Králové 5 - 6 přednášek. Kromě toho se konaly příležitostně popularizační před-

nášky o meteorologii pro jiné instituce, zejména pro Lidové hvězdárny a školy v počtu 2 - 4 ročně. V souvislosti s přijímáním řady legislativních norem z oblasti ochrany životního prostředí se naše Společnost podílela na připomínkování příslušných návrhů.

3. Pro členy ČMeS byl pravidelně dvakrát ročně vydáván informační věstník.

4. V Praze zajišťovala ČMeS provoz meteorologického panelu na Obchodním náměstí v Modřanech. Od 1. 1. 1993 Společnost již na tuto činnost nemá finanční prostředky, pokračování zatím zajišťuje ČHMÚ.

5. Vydáním "Meteorologického terminologického a explikativního slovníku" v únoru 1993 byla završena významná etapa terminologické práce v ČMeS. Rukopis tohoto díla vznikl na půdě

ČMeS v úzké spolupráci prakticky se všemi meteorologickými institucemi v bývalém Československu. Na uhrazení nákladů spojených s jeho vydáním však byla v poslední fázi nutná částka kolem 500 000 Kčs, kterou nakonec poskytlo MŽP ČR a převzalo vydání díla. Garancí za plánovanou realizaci další publikace "Dějiny československé meteorologie" převzala v minulosti Slovenská meteorologická společnost, která v současnosti vlastní ne zcela úplný rukopis tohoto díla. Pokud se nepodaří zajistit společné vydání, bude zřejmě snahou ČMeS realizovat samostatné vydání alespoň části vztahující se k území ČR.

6. Dne 25. 2. 1992 proběhlo mimořádné Valné shromáždění, na kterém kromě jiného bylo odhlasováno zvýšení členských příspěvků pro ekonomicky činné členy z 25 na 50 Kčs ročně a uděleno čestné členství RNDr. Jaroslavu

Píchovi a profesoru R. S. Scorerovi z Velké Británie.

V souvislosti se zánikem ČSFR a vznikem ČR jako samostatného státu se od 1. 1. 1993 podle usnesení Hlavního výboru používá prozatím v neobchodním styku název Česká meteorologická společnost. O definitivním názvu Společnosti rozhodne toto Valné shromáždění.

7. Na půdě ČMeS průběžně docházelo k velmi užitečným kontaktům mezi představiteli a pracovníky všech institucí v ČR zabývajících se meteorologií a klimatologií, byly udržovány kontakty s dalšími vědeckými společnostmi, především s Bioklimatologickou a Astronomickou společností i s meteorologickými společnostmi v sousedních státech, především Slovenskem, Rakouskem, Německem, Polskem a Maďarskem.

Zpráva o hospodaření ČSMS za období 1990-92

	1990			1992		
	plán	skutečnost	%	plán	skutečnost	%
Příjmy:						
zůstatek 1989		4 994,66			3 552,46	
dotace ČSAV	31 200,-	33 595,-	107,6	21 600,-	21 600,-	100,0
příspěvky členů	6 800,-	6 925,-	101,8	6 400,-	10 255,50	160,2
Výdaje:						
mzdy	20 900,-	23 741,-	113,6			
ostat. osobní						
náklady	4 500,-	1 911,-	42,5			
materiál	1 500,-	329,-	21,9			
cestovné	4 000,-	1 041,-	26,0			
služby	5 000,-	7 067,-	141,3			
finanční náklady	2 100,-	2 593,-	123,5			
Celkové příjmy		45 514,66 Kčs				
výdaje	38 000,-	-36 682,00	96,5			
Zůstatek		8 832,66 Kčs				
Zůstatek souhlasí s uzávěrkovým výpisem z účtu ze dne 31. 12. 1990.						
Příjmy:						
zůstatek 1990		8 832,66				
dotace ČSAV	26 000,-	25 968,-	99,9			
příspěvky členů	6 800,-	5 715,-	84,0			
doměrek daně (vratka)	380,-					
PORS	726,-					
Výdaje:						
mzdy	20 900,-	22 012,-	105,3			
odměny, prémie,						
život. výročí	1 800,-	1 650,-	91,7	1 800,-	0,-	0,0
ostatní osobní						
náklady	4 500,-	5 176,-	115,0	4 500,-	2 377,50	52,8
honoráře	0,-			0,-		
finanční náklady	2 100,-	1 898,20	90,4	2 200,-	1 741,-	79,1
ostatní náklady	10 500,-	7 333,-	69,8	10 500,-	6 673,98	63,6
Celkové příjmy		41 621,66 Kčs				
výdaje	39 800,-	-38 069,20	95,7			
Zůstatek		3 552,46 Kčs				
Zůstatek souhlasí s uzávěrkovým výpisem z účtu ze dne 31. 12. 1991.						
Příjmy:						
zůstatek 1991						
dotace ČSAV	21 600,-	21 600,-	100,0			
příspěvky členů	6 400,-	10 255,50	160,2			
neprovedené platby:						
pojištění XI/91		235,-				
pojištění I/92		110,-				
vracená složka (Bubnová)		122,50				
zálohy na meteorolog. slovník		49 200,-				
převod zůstatku ze starého účtu		116,60				
Výdaje:						
mzdy	22 000,-	21 726,-	98,8			
odměny, prémie,						
život. výročí	1 800,-	0,-	0,0	1 800,-	0,-	0,0
ostatní osob. náklady	4 500,-	2 377,50	52,8	4 500,-	2 377,50	52,8
honoráře	0,-			0,-		
finanční náklady	2 200,-	1 741,-	79,1	2 200,-	1 741,-	79,1
ostatní náklady	10 500,-	6 673,98	63,6	10 500,-	6 673,98	63,6
vracené zálohy na meteor. slovník		18 400,-				
dočasný zůstatek na starém účtu		116,60				
Celkové příjmy		85 192,06 Kčs				
výdaje		-51 035,08				
Zůstatek		34 156,98 Kčs				
Zůstatek souhlasí s uzávěrkovým výpisem z účtu ze dne 31. 12. 1992.						

Plán činnosti České meteorologické společnosti na období 1993 - 1996

Nastávající období bude v životě České meteorologické společnosti velmi obtížné, neboť pro financování činnosti lze počítat pouze s příjmy z členských příspěvků, popř. z event. hospodářské činnosti Společnosti kryté dobrovolnou prací členů. Bude proto nezbytné soustředit se v prvé řadě na ty aktivity, které mají pro život ČMeS a meteorologie v České republice zásadní význam.

Patří sem bezesporu:

- Pořádání tradičních třídních nebo dvoudenních odborných seminářů k aktuálním meteorologickým tématům. V roce 1993 se uskuteční připravovaný seminář "Meteorologické informace pro veřejnost" (Praha, 31. 8. - 1. 9.), v roce 1994 se počítá s uspořádáním semináře k problémovému okruhu "Meteorologie a regionální problémy ochrany životního prostředí". Výbor ČMeS se bude snažit v tradici těchto seminářů pokračovat i v následujících letech.

- Pravidelné cykly přednášek pro členy ČMeS konané v jednotlivých pobočkách, jejichž rozsah a kvalita by

se neměly snižovat.

- Půlroční vydávání informačního věstníku pro členy ČMeS.

Kromě právě uvedených bodů budou pokračovat příležitostně popularizační přednášky pro veřejnost.

Česká meteorologická společnost zřejmě již nebude disponovat prostředky nutnými k provozování a obsluze informačních meteorologických panelů. Tyto činnosti budou pravděpodobně probíhat pod institucionálním a finančním zajištěním ze strany Českého hydrometeorologického ústavu, členové ČMeS z řad jeho členů se na nich budou přirozeně podílet.

Po úspěšném dovršení prací s vydáním Meteorologického terminologického a explikativního slovníku se bude Výbor ČMeS snažit oživit práci na realizaci publikace "Dějiny české a slovenské meteorologie" a v tomto směru bude třeba nejprve jednat se Slovenskou meteorologickou společností, která v minulosti převzala za toto dílo garanci. Nelze však zastírat,

že finanční zajištění vydání bude nesmírně těžké.

Výbor ČMeS bude usilovat o udržení a podle možností o další rozvoj existující spolupráce se Slovenskou meteorologickou společností, rozvíjet styky s meteorologickými společnostmi v ostatních sousedních státech, popř. i v dalších zemích. Uvnitř České republiky bude ČMeS spolupracovat s příbuznými vědeckými společnostmi, tj. především s Bioklimatologickou a Astronomickou společností, s Českým hydrometeorologickým ústavem, Ústavem fyziky atmosféry AV ČR, s vysokými školami vychovávajícími meteorology, s povětrnostní službou Armády ČR a podle potřeb i s dalšími institucemi a organizacemi.

Na úseku vnitřního života ČMeS bude její Výbor podporovat činnost poboček a odborných skupin, uvítá a podpoří snahy o zakládání nových poboček, event. podle nových stanov zakládání místních skupin v rámci jednotlivých poboček.

Usnesení XIII. Valného shromáždění České meteorologické společnosti

Valné shromáždění

1. Schvaluje

- zprávu odstupujícího HV za funkční období 1990 - 1993;
- zprávu hospodáře za funkční období 1990 - 1993;
- zprávu revizní komise.

2. Uděluje absolutorium odstupujícímu HV.

3. Bere na vědomí složení nového Výboru ČMeS tvořeného zvolenými zástupci poboček, a to včetně rozdělení funkcí.

4. Ukládá novému Výboru ČMeS

- plnit schválený plán činnosti na rok 1993, především pokračovat v přednáškové činnosti v pobočkách a ve vydávání věstníku Společnosti;

- zpracovat plán činnosti na následující období a publikovat jej ve věstníku Společnosti, aby mohl být projednán v pobočkách;
- organizačně připravit seminář na aktuální meteorologické téma v roce 1994;
- pokračovat ve spolupráci se Slovenskou meteorologickou společností;
- v rámci uvedené spolupráce usilovat o dokončení a vydání připravované publikace "Dějiny české a slovenské meteorologie".

5. Schvaluje nový název Společnosti "Česká meteorologická společnost", zkratka ČMeS.

- 6. Schvaluje přednesené doplňky a úpravy stanov společnosti a pověřuje Výbor ČMeS, aby provedl potřebné administrativní operace pro

novou registraci. Jde o tyto změny ve stanovách:

- členství ve Společnosti zaniká také úmrtím člena;
- v rámci poboček mohou vznikat místní skupiny;
- k zakládání pracovních skupin stačí rozhodnutí Výboru společnosti;
- Společnost může zaniknout jen na základě korespondenčního hlasování nadpoloviční většinou hlasů;
- název "Hlavní výbor Společnosti" se mění na "Výbor Společnosti".

7. Stanovuje výši členských příspěvků na 80 Kč, pro studenty a důchodce 40 Kč s platností od r. 1994.

- 8. Ukládá Výboru Společnosti, aby se zabýval připomínkami vzešlými z diskuse.

Zapsal K. Krška

Dr. Bořivoj Sobíšek šedesátníkem

V letošním roce se dne 14. 11. dožívá šedesátí let bývalý předseda Československé meteorologické společnosti RNDr. Bořivoj Sobíšek, DrSc. Jubilant se po gymnaziálních studiích v letech 1943-51 v Hradci Králové zapsal na Matematicko-fyzikální fakultu UK v Praze (tehdy ještě existující jako součást Přírodovědecké fakulty UK) a po získání absolutoria v oboru meteorologie a klimatologie začal roku 1956 pracovat v Hydrometeorologickém ústavu, kterému zůstal věrný až do dnešních dnů. V letech 1959-61 byl vedoucím přístrojového oddělení, od r. 1961 do r. 1971 zastával funkci vedoucího technického odboru, v letech 1962-73 byl zástupcem Československa v Komisi pro přístroje a pozorovací metody Světové meteorologické organizace, 1971-73 vedoucím úseku techniky a mechanizace Hydrometeorologického ústavu v Praze, 1973-76 náměstkem ředitele tohoto ústavu, v letech 1976-79 se věnoval koncepčním pracím v rámci Českého hydrometeorologického ústavu, 1980-90 byl vedoucím Útvaru řízení a rozvoje ČHMÚ.

Od r. 1990 působí jako tajemník Národního klimatického programu ČSFR, od 1. 1. 1993 ČR.

Z řady jeho dalších činností v oblasti meteorologie a klimatologie si zaslouží zmínky především pedagogické působení externího učitele na MFF UK, kde v letech 1964-73 a 1976-93 přednášel předmět "Meteorologické přístroje a pozorovací metody", dále je zde od r. 1981 členem Komise pro státní závěrečné zkoušky v oboru meteorologie a klimatologie a od téhož roku i členem Komise pro obhajoby kandidátských disertací, roku 1984 se stal členem a r. 1991 předsedou Komise pro obhajoby doktorských disertačních prací.

Nemalou část své práce věnoval jubilant Československé meteorologické společnosti. Po mnoho let byl členem jejího Hlavního výboru, 1978-81 hospodářem a v letech 1981-90 zastával po tři volební období funkci předsedy této společnosti.

Zcela zvláštního ocenění si zaslouží příspěvek dr. B. Sobíška k realizaci Meteorologického slovníku, v letech

1979-93 byl vedoucím jeho poslední redakční rady, která navázala na předchozí dlouholetou terminologickou práci řady českých i slovenských meteorologů. Je zde velkou otázkou, zda bez úsilí a houževnatosti jubilanta, a to zejména v posledním období při překonání obtíží s finančním zajištěním vydání již hotového rukopisu, bychom dnes měli toto kolektivní dílo k dispozici.

Ve své odborné a vědecké práci se dr. B. Sobíšek věnoval meteorologické přístrojové technice, problematice staničních sítí, uplatnění počítačů a družicových pozorování v meteorologii, dále pak problémům reprezentativnosti meteorologických pozorování, zejména měření větru, jemuž věnoval svoji doktorskou disertační práci, kterou obhájil v roce 1988. Nemenší podíl na jeho činnosti měla organizátorská a řídicí práce v oblasti československé a nyní české meteorologické služby.

Do dalších let života přejeme jubilantovi pevné zdraví, osobní pohodu a mnoho nových úspěchů v práci pro českou i světovou meteorologii.

Životní jubileum dr. Bedřicha Böhma

Dalším jubilantem, který se v letošním roce 6. 11. dožívá šedesátí let, je RNDr. Bedřich Böhm, CSc. Celou svoji odbornou a vědeckou životní dráhu spojil s dnešním Českým hydrometeorologickým ústavem, kam nastoupil po studiu meteorologie a klimatologie na Matematicko-fyzikální fakultě UK v Praze. Zastával řadu významných odborných i organizačních funkcí a stal se jedním z nejuznávanějších českých odborníků v oblasti ochrany čistoty ovzduší.

Postupně vedl řadu důležitých výzkumných úkolů a účastnil se aktivně mnoha projektů mezinárodního významu. Jeho publikace pokrývají široký tematický obor zahrnující transport znečišťujících příměsí v různých prostorových měřítkách, studium tvaru kouřových vleků, chemické reakce v atmosféře, monitoring znečištění ovzduší atd. Z posledního období si zvláštní zmínky zaslouží jeho podíl na vybudování mo-

nitorovacího pracoviště v Košetících u Pelhřimova.

Dr. B. Böhm se aktivně účastnil života naší meteorologické společnosti a byl členem jejího Hlavního výboru, v letech 1981-86 zastával funkci hospodáře ČSMS.

Do dalšího života přejeme jubilantovi vše nejlepší a doufáme, že ještě po mnohá léta bude pokračovat jeho práce prospěšná pro meteorologii a klimatologii.

SEMINÁŘ V ROCE 1994

V roce 1994 plánuje Česká meteorologická společnost tradiční seminář, který bude tentokrát věnován problematice meteorologie ve vztahu k regionálním problémům ochrany životního prostředí. Tento seminář se pravděpodobně uskuteční v září nebo říjnu v severních Čechách a členové ČMeS obdrží jako obvykle osobní pozvánky.

Hovory o aktuálních otázkách meteorologie

P. Hampl, P. Havránek, J. Kráčmar

Automatizace měření MRL-5 v Praze-Libuši

(16. 3. 1993, Praha)

Práce na automatizaci radiolokačních meteorologických měření mají na teritoriu bývalého Československa ke dnešnímu dni více jak 20-ti letou tradici. Na pracovišti ČHMÚ-Libuš se však do konkrétní fáze dostaly až částečnou instalací hardware systému ARMS v letech 89-90, jež však byla v r. 1990 zastavena.

Uvolnění embarga na moderní technologie umožnilo nový přístup k řešení úkolu. Byly navázány kontakty s maďarskou firmou Kőszofa, v srpnu 1992 objednaná a v prosinci téhož roku dodaná moderní automatizační doplněk radaru MRL-5, systém WRP.

Zařízení je vybudováno na bázi počítačů IBM PC-AT 386 compatible doplněných o AT&T DSP32C digitální procesor o výkonu 25 MFLOPS. Systém též řídí cyklická měření radiolokátoru prostřednictvím rozhraní. Všechny signály (včetně videa) jsou odděleny pomocí optočlenů. Radiolokační měření v módech PPI, RHI a pseudo-CAPPI jsou zpracovávána v reálném čase do kartézské sítě 256×256 pixelů (při maximálním dosahu do 256 km je velikost pixelu 2×2 km). Automatizace umožňuje též zvýšení četnosti operačních měření na 15 min.

Na pracovišti ČHMÚ-Libuš byla též vyřešena otázka komprese dat a distribuce uživatelských datových produktů sítí Metcom a vypracována základní varianta zobrazení informace programem RADREP pro pracoviště letecké meteorologie a synoptiky.

V. Brůžek, V. Vondráček, V. Seifert

Některé metody dlouhodobé předpovědi počasí v ČHMÚ

(30. 3. 1993, Praha)

Využití průměrných map atmosférické cirkulace jako prediktorů pro měsíční předpověď počasí.

- Brázdý nižšího tlaku vzduchu na průměrných mapách.
- Předpověď celkové teplotní a srážkové charakteristiky budoucího měsíčního období v závislosti na orientaci osy průměrného polárního vortexu.
- Tlakové tendence mezi průměrnými tlakovými poli a vliv významných tendencí na budoucí vývoj atmosférické cirkulace.
- Použití metody analogů pomocí průměrných map hladiny AT 500 hPa, přízemního tlakového pole a tlakových tendencí a průměrných teplot z Klementina.
- Atmosférická cirkulace severní a jižní polokoule.

Extraterestrické vlivy na cirkulaci a meteorologické prvky, trendy v časových řadách a možnosti super dlouhodobých předpovědí.

- Trendy v AT 500 hPa.
- Trendy v typizaci Grosswetterlage.
- Vazby na mimozemské faktory.
- Kvazirytmu a jejich využití v dlouhodobé předpovědi počasí.

- Vysvětlení příčin vzniku dlouholetých trendů.
- Orientační předpověď na teplotní a srážkový charakter povětromosti u nás na několik let dopředu.

J. Pavlík

Konstrukce předpovědi počasí na 1-3 dny v ČHMÚ Praha

(13. 4. 1993, Praha)

Úvodem byly vyjmenovány jednotlivé podklady pro sestavení předpovědi počasí.

Bylo zdůrazněno, že pro vypracování předpovědi je užitečné využívat všech dostupných podkladů.

Dále se přednáška podrobněji zabývala předpovědí jednotlivých prvků počasí, a to zejména: oblačnosti a srážek, minimální a maximální teploty vzduchu, větru.

Byla diskutována problematika nesouhlasu podkladových materiálů v některých případech, zejména nesouhlasu předpovědi meteorologických polí podle různých modelů atmosféry. Byly uvedeny příklady řešení této problematiky. Jako jedno z nejdůležitějších vodítek při posuzování kvality předpovědi meteorologických polí byla uvedena míra jejich konsistence.

Byla zdůrazněna zásada formulace předpovědi jednak podle potřeb uživatele, dále pak podle možností meteorologie. S tím souvisí i to, že krátkodobé předpovědi by měly být formulovány podrobněji, zatímco střednědobé spíše rámcově s vyjádřením trendu vývoje počasí.

D. Řezáčová, Z. Sokol

Pole odvozených veličin ve volné atmosféře, vizualizace a využití pro předpověď jevů v ČR

(27. 4. 1993, Praha)

Předpověď meteorologických jevů na 6 až 18 hodin je obtížným problémem vzhledem k tomu, že uživatel vyžaduje dostatečně konkrétní výpověď o budoucím výskytu jevů a současně již nelze využít pouhé extrapolací metody nowcastingu. Současný trend vede k aplikaci metod vícerozměrné statistické analýzy dat na diagnostická a prognostická pole meteorologických veličin (metody PP a MOS i jejich kombinace). V příspěvku byly prezentovány první výsledky aplikace metody vícerozměrné lineární regrese a metody rozpoznávání obrazců na šestihodinovou a dvanáctihodinovou předpověď bouřek v ČR. Vstupní data pro statistické zpracování tvoří soubor binárních prediktandů vztažených k výskytu bouřek v oblasti ČR a soubory prediktorů, pro jejichž sestavení byla užita diagnostická i prognostická pole meteorologických proměnných ve volné atmosféře z oblasti Evropy. Celé datové zázemí zahrnuje časovou periodu květen - září z let 1989-91.

Binární prediktandy byly získány vyhodnocením hlášení SYNOP z oblasti ČR a odpovídají výskytu bouřek na alespoň jedné, resp. na alespoň devíti stanicích v ČR, resp. ve stokilometrovém okolí Prahy v intervalu <12,24>, resp. <12,18>, resp. <18,24> UTC. Jsou podmněnou prediktandů vytvořených

pro výskyt bouřek i konvektivních jevů obecně v šesti- a dvanáctihodinovém rytmu, pro něž byla stanovena jako referenční úspěšnost klimatické a persistentní předpovědi.

Jako prediktory byly využity index Fausta, gradient ekvivalentně potenciální teploty, kinematická vertikální rychlost, advekce vorticity, advekce vorticity termálním větrem a integrální divergence vlhkosti. Tyto veličiny byly stanoveny ve standardních izobarických hladinách v horizontální síti 17×17 bodů s krokem 128 km objektivní analýzou dat TEMP 00 a TEMP 12. Pro první srovnání byly užity i prognostické prediktory stanovené z výstupu prognostického modelu sestaveného v UFA a vytvářejícího dvanáctihodinovou předpověď meteorologických polí na základě dat TEMP 00. Do statistické analýzy vstupují hodnoty prediktorů v těchto hladinách a bodech, v nichž jsou hodnoty každého prediktoru a odpovídající prediktand nejsilněji korelovány.

Výsledky aplikace metody lineární regrese a jednoduché metody rozpoznávání ve formě hodnot CSI (Critical Success Index) a RMSE poskytují srovnání úspěšnosti pro předpověď odpoledních bouřek na základě dat TEMP 00, dat TEMP 12 (metoda PP) a výstupu z prognostického modelu (metoda MOS). Jsou srovnány s persistentní předpovědí odpovídajícího jevu.

Druhá část příspěvku byla věnována předvedení současného stavu vývoje grafického systému pro vizualizaci meteorologických polí v oblasti Evropy a v oblasti ČR užívaného v UFA. Systém vznikl sloučením programových systémů VELANA a MEZOMA a umožňuje současné zobrazení několika grafických výstupů tzv. velké i malé analýzy polí základních i odvozených meteorologických veličin. Posledním výsledkem této práce je možnost zobrazení meteorologických veličin v libovolně zvoleném vertikálním řezu.

J. Bednář

Modelování polí přízemních koncentrací a depozic sloučenin síry a dusíku v oblasti ČR

(11. 5. 1993, Praha)

V přednášce byly popsány základní rovnice vlečkového modelu pro hodnocení transportu znečištění ovzduší v oblasti ČR. Model zahrnuje mechanismy advekčního přenosu, horizontální a vertikální turbulentní difúzi v gaussovském přiblížení, suchou a mokrou depozici, chemické transformace oxidu siřičitého, resp. oxidů dusíku, orografické vlivy a jednoduchou parametrizaci mezní vrstvy atmosféry. Dále byly prezentovány ukázky modelových výsledků v podobě průměrných ročních polí přízemních koncentrací a depozic oxidu siřičitého a síranů, oxidů dusíku, kyseliny dusičné a dusičnanů. Kromě toho byly na modelových výsledcích dokumentovány možnosti praktických aplikací při hodnocení účinnosti regulačních opatření na zdrojích znečištění ovzduší při rozptylově nepříznivých situacích s přízemními inverzními teploty. Prezentované ukázky se týkaly oblastí severních a severozápadních Čech.